

(Политика, 17. 8. 2013)

У пракси, ствари нису баш тако једноставне! Ако појединац може остварити приватност у комуникацији, то отвара могућност да такву комуникацију остваре и криминалци и терористи

Американци су практични људи. Пре пола века замислили су интернет као електронску верзију конвенционалног поштанског система. Комуникација између корисника интернета се своди на размену електронских порука. Апликација корисника одређује шта заправо представљају поруке. Улогу зграде поште са поштарима, који разврставају писма у вреће и које се потом транспортују преко других пошта до одредишних пошта, добио је уређај под називом рутер. Корисници су са рутерима повезани приступним мрежом, на пример АДСЛ-ом или КДС-ом, а рутери међусобно телекомуникационим везама. И, то је то! Једноставна, а велика замисао која интернету обезбеђује доминацију и дуговечност на тржишту телекомуникација. Бољи интернет се постиже технолошким иновацијама у домену преносних путева и реализације рутера.

Поред добрих ствари које носи коришћење интернета, јављају се и проблеми познати и у конвенционалним формама комуницирања. За папирне документе, који су се интензивно користили у међусобном комуницирању до појаве интернета, развијена су одговарајућа средства и процедуре који обезбеђују заштиту учесника у међусобној комуникацији од неовлашћеног увида у садржај порука које се размењују, неовлашћену промену садржаја поруке или уништавање поруке и одговарајуће механизме за утврђивање веродостојности назначеног пошиљаоца поруке.

Интернет можемо посматрати као јавни простор, на пример аутобус градског саобраћаја. Ако у аутобусу разговарамо с пријатељем, наша комуникација губи својство приватности. Али ствари са интернетом стоје још лошије! Док смо у аутобусу, наш стан је

Пише: Душан Старчевић
недеља, 18 август 2013 10:10

закључан. Чим смо се прикључили рачунаром на интернет, отворили смо широм врата свог стана. Постоји реална опасност да неко са лошим намерама, а ко се такође налази у мрежи, може приступити нашем рачунару, на пример, подацима на диску, које може прочитати, променити или обрисати. Имајући у виду да се командом за брисање само означава да нека датотека није више актуелна, уљез је у могућности да прочита податке за које смо уверени да смо их обрисали. Дакле, податке је потребно штитити пре прикључења на интернет, током комуникације и након искључења са интернета. Колико нас то ради? Чиме да то урадимо?

У потрази за заштитним механизмима који нуде безбедну комуникацију на интернету коришћена су позитивна искуства из прошлости каква, на пример, срећемо у раду обавештајних служби. Криптографија је научна дисциплина која је управо настала на решавању таквих проблема, па имајући у виду захтеве корисника и могућности интернета, није био посебан проблем развити одговарајуће системе заштите. Ови програми омогућавају корисницима интернета приватност приликом комуницирања, без обзира на то да ли је реч о приватним писмима, пословним уговорима или медицинској документацији.

У пракси, ствари нису баш тако једноставне! Ако појединац може остварити приватност у комуникацији, то отвара могућност да такву комуникацију остваре и људи који су у сукобу с легално организованом друштвеном заједницом, на пример, криминалци и терористи. Технолошки напредне државе света, пре свега САД, спречавају појаву система заштите који би их практично онемогућили у вршењу контроле саобраћаја на интернету. Пред реализаторе система заштите података постављен је тежак задатак. Треба да развију систем заштите довољно јак да кориснике интернета штити од напада злонамерних грађана на њихову приватност, али довољно слаб како би службама безбедности омогућио увид у комуникацију између злонамерних грађана.

Али, службе безбедности само су врх леденог брега заинтересованих за нашу комуникацију на интернету. Живимо у времену у којем није тешко произвести већ – продати. Да би људи из маркетинга могли ваљано да ураде свој посао, потребно им је заиста много података о нама као потенцијалним потрошачима, о нашим интересовањима, навикама, хобијима, платежној моћи, скривеним жељама... Интернет је драгоцен и непресушан извор података које стварамо користећи претраживаче, друштвене мреже, прегледајући сајтове, одговарајући на постове, пишући блогове. Дobar програм за анализу прикупљених података рећи ће заинтересованима не само што нам је на уму, већ и што нам је у подсвести. Наравно, за наша кретања по интернету заинтересовани су и људи који се баве криминалом, крађом наших поверљивих података.

Да ли свет може да се заштити од "свевидећег" ока - Сноуден је само одшкринуо врата

Пише: Душан Старчевић
недеља, 18 август 2013 10:10

Знајући све то, колико можете веровати програмима које ћете поставити у свој рачунар, ако их немате у изворном коду, чак и ако су производ познатих компаније? О програмима које преузимамо са интернета у извршном облику непознатих произвођача да и не говоримо!

Сноуден нам је само одшкринуо врата новог врлог света!

(Професор Универзитета у Београду)